

ТРИ ЦЕНТИ в Злучених Державах Америки.
П'ЯТЬ ЦЕНТІВ за границею Злучених Держав Америки.

Тел. „Свободи“: BErgen 4-0237—4-0807
Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016

THREE CENTS in the United States of America.
FIVE CENTS elsewhere.

Виявили пімсту закупном воєнних бондів.

В третю річницю японського нападу на Перл Гарбор заявив адмірал Нимиц, що американці вже затопили всі шість японських літаконосців, що брали участь в нападі на Перл Гарбор, тому три роки. Знов з департаменту скаргу інформують, що публіка так масово закуплювала в річницю Перл Гарбор бонди Шестої Воєнної Позички, що ця позичка вже зістала цілком певно довершена, хоч ще не пороблено обрахунків. Та вона мусить бути перевершена. І тут мають слово дрібні покунці.

ЛЮІ ФІШЕР ПРО СТАЛІНА.

Довголітний беззастережний обожатель Советів, Люї Фішер, пишучи у своїй книжці „Мен енд Палитикс“ про концентрацію влади Сталіном та його „східний культ одиниці — непомильної, незаступної, невиминутої, всемогучої, найвищої“, ще додає, що він таки не припускає, що система Сталіна „знищить моральні цінності народу, здеморалізує кожного громадянина, здавить його спосібність думання та приготує шлях ладови, що почавши від 1937 року був менше демократичним ніж усе, що ми знали в Росії за часів большевизму і царизму. Продовження влади Сталіна чи його наступників мусить цілковито знищити все, що доброго принесла краєви революція“.

ЯК АДРЕСУВАТИ ЛИСТИ НА УКРАЇНУ?

На те советські „експерти“ з большевицьких У. Щ. Вістей подають такий „взірець“, який передаємо для відома тих, що будуть писати:

Матвій Захарчук, — Mr. M. Zacharczuk, село Терпелівка, — Terpellivka, район Збарж, — rayon Zbaraz, Тернопільська обл., — obl. Tarnopol, Радянська Україна, — Soviet Ukraine, С. Р. С. Р. — U. S. S. R.

Будемо подавати такі ради, як їх тільки вичитаємо в комуністичній пресі, вже навіть тому, бо хтож з нас може, наприклад, знати, як називати тепер українські місцевости, коли пишемо до Советів. Виходилоб, що треба писати многі назви тепер у „польським бжменю“, як от „Тарнополь“, чи інакше, як це є поперекручуване в советських воєнних комунікатах, чи у советських різних видавництвах. А може треба буде перейти і на російське „проізношеніє“. А може пере- може таки українська вимова. Побачимо!

\$50,000 НА „КАРПАТОРУССКУ“ ПРОПАГАНДУ.

„Американский Русский-Карпаторусский Союз“, що повстав в жовтні в Філадельфії на конгресі „русских і карпаторусских“ організацій, веде тепер кампанію за збіркою суми \$50,000, потрібних для ведення політичної акції за „возсоединеніє“ Червоної Русси, зокрема Лемківщини та Карпатської України, з — Росією, чи там з Советами. В закликах читаємо, що є жура за те, що „нове польське правительство“, себто те, що є в Люблінні й тішить ся довірем Москви, говорить уже самопевно про „галицьку Лемківщину, Ярославщину та Холмщину“ як частини будучої польської держави, так, що чехи говорять про Закарпаття як уже їм призначену частину чехословацької держави. Згаданий Союз хоче теж боротись з тим, щоб не називати Закарпаття краєм „карпато-українців“, бо там і тут нарід називає себе „карпатороссами“.

Ось таке читаємо в філадельфійській „Правді“ з 1. грудня 1944.

Як РОЗУМІЮТЬ АТЛАНТИСЬКИЙ ЧАРТЕР?

Польська пропаганда настоєє тепер усією силою на те, щоб Злучені Держави не відступали від того, що є в Атлантийським Чартері. Ось таке домагання переслав президентови Рузвелтові разом з тратуляціями за перемогу в президіяльних виборах адв. Кароль Розмарек, голова Конгресу Американських Поляків, про що пише ньюорський „Нови Свят“ з 6. грудня 1944. Та це не було би нічим особливим, а навіть було би похвальним, якби не те, що президентови Рузвелтові піддається, щоб він не відступив від американсько-польської приязни, що то триває понад 150 років — це від часів Косцюшки і Пулаского — та не „позбавляв Польщі половини її стародавних земель“. Ось те домагання, що змагає до того, щоб теж західно-українські землі залишились надалі під Польщею, опирається в тому новому польському письмі, як бачимо, на Атлантийському Чартері, а теж і на християнстві... Чи супроти такого становища може бути дивним, що польські політики готові тепер дополітикуватись до того, що польський нарід готов втрапити можливість правити навіть і суто польськими землями!

Американські успіхи на Філіппінах.

ВИМІНА УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКОГО НАСЕЛЕННЯ.

Офіс Воєнних Інформацій (О. В. І.) звідомляє за московською газетою „Ізвестія“, що вже началася взаїмна виміна українського і польського населення між Польщею і Україною, згідно з умовою, заключеною між СССР і Польським Комітетом Національного Визволення, якого осідок є в Люблінні. Кажеться в вступній статті згаданої советської газети, що на Херсонщину в Україні прибула перша група українців, що складається з 122 родин, яка вийшла з галицької території, що тепер належить до Польщі на підставі згаданої вище умови. Ось ті прибувші стали, як пише советська газета, відразу новими советськими горожанами.

Знов новинка Юнайтед Прес, переслала з Москви, що згадує за те саме, подає, що зі Львова вихала знов група поляків на територію Польщі. Як ті виміни закінчатся, звідомляється далі, то „советсько-польські пограничні території будуть уже замешкані тільки чисто національними групами“.

З цього останнього виходилоб, що, наприклад, Лемківщина вже цілковито пропалаб для української нації, бо там повинно би бути згідно з тим донесенням, уже тільки виключно польське населення.

ВИЗВОЛЬНИЙ КОМІТЕТ ВЛАСОВА.

О. В. І. звідомляє за шведськими газетами, що советський генерал Андрей Власов, що попав був у німецький полон і організує від того часу в Німеччині російську „визвольну армію“, мав в Празі 14. листопаду б. р. наради свого „Комітету для визволення народів Росії“, підчас яких прочитав свій „маніфест“, в якому вівзав „скинути Сталіна, заключити гоноровий мир з Німеччиною та поставити Росію без большевиків“. Таке передала націстична пропаганда. Іншим разом Офіс Воєнних Інформацій подав ще, що берлінська російська газета „Новое Слово“ уже не виходить. На її місце зачала виходити „Воля Народа“, орган ген. Власова та його групи. Перше число вийшло 16. листопаду. Редактором є ген. Жіленков, політичний дорадник Власова. Виходить, що „Новое Слово“ ще було замало про-націстичним, коли його видання припинено.

В часі, коли Японію мав навістити великий землетрус, а американські бомбери В-29 бомбардували японські мілітарні об'єкти в Манджурії, а все це в саму річницю японського нападу на Перл Гарбор, частини ген. МекАртура на Філіппінах вступили більшою силою на сушу недалеко Ормок, чим розкололи японські сили на Лейте на дві половини. Отсей маневр заскочив японців цілком несподівано, так, що в Ормок Бей американські летуни застали 13 японських кораблів, в тому сім контрторпедовців і всіх їх затопили.

ГОНЧАРЕНКО ПРО ШЕВЧЕНКА

Від п. З. Бичинського з Ен Арбор, Мішиген, одержали ми таке:

У 201 числі „Свободи“ з дня 14. жовтня б. р. вичитав я про корабель „Агапій Гончаренко“, який має бути спущений на воду 11. грудня 1944 р. Отся новинка вельми мене зацікавила і потішила. Причина ось яка: Як я перечитав цю новинку, заглянув до теки моїх старих паперів і знайшов там чотири числа політичного циркуляра „Свободи“, виданого згаданим Агап'єм Гончаренком в Сан Франсиско, в роках 1872 і 1873 дужі цією ті листки. Ось що він пише, між іншим, у 5 листку з дня 1. юнія 1873 р.:

„З Лондонського „Колокола“, 15. квітня 1861 года. От Агапія (Андрея) Гончаренко. — І без того тяжко-важко нам блукати на далекій чужині; а все таки була потіха, все таки була надія. Був в нас дома Кобзар; він виспівував діла батьків наших, згадував хто ми і що, чії діти, — коли самі не хочем знати... А тепер його нема; смерть скосила його. І на душі ще тяжче стало. На кого надія? Хто потішить наш люд у неволі? Бо чимало є дітей нерозумних, а ще більше перевертнів і недотяпів“.

„Отсі стрічки на память Тараса Шевченка, умершого 26. фиврала 1861 года, були поміщені мною в „Колокол“, хоч годі не замітити, скільки мені пришлось витерпіти неприємностей в той час ізза тих стрічок — від патріотів польських і московських. Я тепер перепечатаю ці стрічки по просьбі одного мого родака; він пише мені: „Задзвонили в Україні у всі здвони, час нам зробити поминки по праведному Тарасу!“

До цього п. Бичинський додав, що переписав це фонетикою з Гончаренкової „Свободи“.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 595 — 7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

Чи пам'ятаєте Перл Гарбор?

Коли перечитаєте цей наголовок, то здивуєтесь, як можна ставити американцям, а тим самим і американським українцям, ось таке питання. Але так є, що в третю річницю японського, підступного нападу на Перл Гарбор, пригадує це нам сам уряд. А зокрема пригадує це секретар скарбу. І то в дуже простий спосіб. Каже, що якщо пам'ятаєте за Перл Гарбор, то чи пам'ятаєте за Шесту Военну Позичку?

Очевидно, що секретар скарбу не має найменшого страху за те, щоб розписана державна позичка не увінчалась успіхом. Він певен, що державний скарб дістане більше, як сам того тепер домагається. І так дійсно є. Уже тому кілька днів проголошено, що розпродано бондів цієї позички на суму понад 13 біліонів доларів! Та не добре в цьому те, що в тій сумі поодинокі люди закупили тих бондів тільки на суму \$2,642,000,000. Бо це означає, що не всі є причасними в акції закупа бондів Шестої Позички. А нам треба вже для самого нашого морального престижу, щоби всі в ній були, бо це був би сильний удар у ворога. Це був

би теж вияв того, що ми не забуваємо за Перл Гарбор!

Як треба поступати американським українцям при таких покликах уряду, може бути добрим прикладом наш Український Народний Союз, що закупив в часі акції за Шесту Военну Позичку ось таких воєнних бондів на суму \$500,000.

Та пів мільона доларів, інвестованих У. Н. Союзом в державні воєнні бонди, це ще не все. У. Н. Союз вложив уже в державні американські та канадські бонди \$3,481,000, себто 44% усього свого майна.

А коли У. Н. Союз відноситься до нашої держави з таким великим довірям теж і в фінансових справах, то чи так само не мали б поступати і його члени? Чи так само не повинні поступити всі американські українці?

Віримо, що кожний і кожна з нас сповнить теж і в часі Шестої Военної Позички свій громадянський обов'язок сумлінно і таки купить ще один додатковий воєнний бонд, себто, що зробить ще одну добру фінансову інвестицію. Бож яка інша є нині липша?

У справі шкільних підручників.

Свого часу велася у нас довгими роками дискусія на „шкільні теми“. Було тоді в „Свободі“ багато різних голосів і проєктів щодо „реформи рідної школи в Америці“. Були в цій справі доклади на конгресах „Об'єднання Українських Організацій в Америці“; були проєкти різних шкільних підручників і т. п. Але як мало з того всього вийшло! Знаємо причини, чому так сталося, але яке буде добро, колиб про це згадали? Важніше тепер те, що головне недомагання далі існує, та що його треба якнайскорше усунути шляхом спільного порозуміння, ідучи всім нам на зустріч пекучій справі.

З цього боку треба повитати ті голоси, що тепер появились у цій справі (як от в „Америці“ та „Шляху“), де ставиться справа так, як і давніше ставлено її, а саме: „В тому ділі як світська інтелігенція так і священство мусить доложити всіх зусиль, щоб цю прогалину якнайскорше заповнити“.

Цілком слушно підносить о. В. Білинський, що маємо вже школи, але нема шкільних підручників для малих дітей. „Нема“, пише він, „ні одного підручника української історії, географії в англійській мові, так, як то ма-

ють підручники жиди для своїх дітей. Бо одно є читати і писати по українськи, а що іншого знати своєю історією“.

Якийжеж вихід з того? Для старших маємо вже книжки в англійській мові про українську історію і географію чи літературу. А для найменших і малих, пише о. Білинський, „ніщо не лишається, тільки треба так зробити, як мають жиди, а саме надрукувати підручники історії, географії в англійській мові, а тоді діти зможуть навчитися своєї історії без жадного труду“. Бо коли іде про українських дітей і наші школи, то „це ще замало одну-другу пісню заспівати, або

ДУХОВЕНСТВО, ПОЛІТИКА, І РОСІЯ.

Ньюйорське „Новое Русское Слово“ з 29 листопада б. р. помістило фейлетон прот. І. Чепелева п. н. „Про одну постанову собору єпископів“. Іде тут про те, що собор російських православних єпископів повзав 11 жовтня б. р. таку постанову: „Духовенству та вірним треба бути в ті відповідальні часи особливо осторожними і не вмшуватись в політику як некомпетентним щодо неї“.

Прот. Чепелев покликуюється на філософа Бердяєва, що заповів, що по революції в Росії наступить „церковне і релігійне відродження“, яке спасе Росію. Ось таке, каже Чепелев, вже діється, а „Мати-Церква“, себто російська церква, візвала „русский народ“ до оборони та допомоги Росії, але в Америці пішло за її кличем тільки нижче духовенство, що „віддалось патріотичній роботі помічі батьківщині — Росії“. А як „заговорив єпископат“, то не так, щоб ту поміч скріпити, але так, що заявив, духовенству, що воно не є компетентне вести політичні діла. Виходилоб, пише Чепелев, що ні духовенство, ні вірні, не є компетентні, а тільки є компетентними одинокі єпископи. Але, питає він, чи єпископи не належать до духовенства? І ще додає, що як духовенство не прийняло цензури, яку єпископат хотів завести, а яка є порушенням хороненої в Америці свободи слова, то так і не прийме теж єпископського монополю на ведення політики.

Оскільки можна догадуватись, то іде тут боротьба за найвищий авторитет у російській православній церкві в Америці. Виходилоб, що єпископи не так

знати, що були св. Ольга і св. Володимир; таке знання є плитке і як таке не має жадного впливу на розум і серце дитини“.

Можна годитися або не годитися з деякими поглядами чи заключеннями тих, що тепер про ту справу заговорили, але одно певне і правдиве: Ось таких шкільних підручників для наших малих дітей доконче треба, вони є необхідні й повинні появитись в можливо найскоршому часі, якщо хочемо ставитись до нашого шкільництва серйозно, розумно, і з надією на успіхи з тої науки, що її повинні винести з рідної школи наші діти.

дуже слішаться визнавати політичну і церковну диктатуру теперішньої влади в Москві.

ПОХВАЛИ ГАХУ.

О. В. І. подає, що контролювана нацистами чеська преса розписалась широко про те, що „державний президент, д-р Еміль Гаха, жертвував міліоном корон на третю громадську допомогую кампанію Богемії й Моравії“. Пишуть, що ця „щедра жертва“ є „блискучим прикладом“, за яким повинні піти всі чехи.

ДЛЯ ПОБІДИ КУПУЙТЕ БОНДИ

МИРОН ЛИТВИН і СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга щира і чесна

801 Springfield Avenue,
corner Harrison Place

IRVINGTON, N. J.

Phone: ESsex 3-9090

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК
заряджує погребамі по ціні так
низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА

JOHN BUNKO

Licensed Undertaker & Embalmer

437 East 5th St.,

NEW YORK CITY

Dignified funerals as low as \$150.

Telephone: GRamercy 7-7661.

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

І вище.
ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ
І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN

FUNERAL HOME

433 STATE STREET,

PERTH AMBOY, N. J.

Phone: Perth Amboy 4-4646

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

Занимаєсь похоронами
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ

129 EAST 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.

Tel. ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL:

707 Prospect Avenue,

(cor. E. 155 St.)

BRONX, N. Y.

Tel.: MEtrose 5-6877

Відома кушнірська фірма ЮЛІАН КУЗІВ І СИНИ

ВИКОНУЄ ВСЯКІ РОБОТИ В ОБСЯГУ
КУШНІРСТВА:

РОБИТЬ НОВІ ФУТРА,
ПЕРЕРОБЛЯЄ СТАРІ НА НОВІ ФАСОНИ.

JULIUS KUSSOFF & SONS

від 18 літ на тій самій адресі:

315 Seventh Avenue (corner 28th Street)

NEW YORK CITY

(на 21. поверсі)

Телефон: CHickering 4-3575